

Roll No. 2014-15

Total No. of Pages : 7

Total No. of Questions : 28

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्ड

विषय कोड : 824

साहित्यम्

चतुर्थ प्रश्नपत्रम्

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

निर्देशाः— (1) सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

(2) अंका प्रश्नानां समक्षं निर्दिष्टाः।

1. उचितं विकल्पं चिनोतुः —

5

(क) काव्यमीमांसा कस्य रचना अस्ति ?

(1) कालिदासस्य	(2) राजशेखरस्य
(3) भारविः	(4) माघः

(ख) रामायणस्य रचयिता का ?

(1) वाल्मीकिः	(2) वेदव्यासः
(3) राजशेखरः	(4) दण्डी

(ग) महाकविः भारविः कस्य पुत्रः आसीत् ?

(1) नारायणस्वामिनः	(2) देवदत्तस्य
(3) वेदव्यासस्य	(4) विष्णुशर्मणः

(घ) अभिज्ञानशाकुन्तले अंकांनां संख्या अस्ति ?

- (1) पंच (2) सप्त
(3) अष्ट (4) षड्

(ङ) शिशुपालवधस्य काव्यस्य नायकः कः ?

- (1) श्रीकृष्णः (2) शिशुपालः
(3) अर्जुनः (4) दुर्योधनः

2. एकवाक्येन उत्तरं लिखत -

5

(क) किरातार्जुनीयमहाकाव्ये कति सर्गाः सन्ति ?

(ख) श्रीकण्ठः कति शिष्येभ्यः काव्यमुपदिदेश ?

(ग) कविरहस्यं कः समाम्नासीत् ?

(घ) पुराणानां कियती संख्या वर्तते ?

(ङ) पुराणानां कति लक्षणानि ?

3. यथायोग्यं योजयतः -

5

(क) दुर्गासप्तशती - महाभारत

(ख) काव्यपुरुषः - शुक्राचार्यः

(ग) शतसाहस्री - रीतयः

(घ) उशाना - मार्कण्डेयपुराणे

(ङ) तिस्रः - सरस्वतीपुत्रः

रिक्तस्थानानि पूरयत: —

5

- (क) शिष्यमाचक्षते ।
(ख) अतिक्रान्तस्यार्थस्य स्मर्त्री ।
(ग) मनस एकाग्रता ।
(घ) प्रतिभाव्युत्पत्तिभ्याम भिन्ना ।
(ङ) प्रतिभायाः भेदौ स्तः ।

5. सत्यम्/असत्यम् वा स्पष्टं करोतु —

5

- (क) काव्यमीमांसायाः पंचमाध्यायस्य नाम व्युत्पत्तिविपाक अस्ति ।
(ख) कविः त्रिविधाः भवन्ति ।
(ग) योऽन्यतरप्रबन्धे प्रवीणः न भवति स महाकविः ।
(घ) मंगलाचार्यानुसारेण परिणाम एवं पाकः ।
(ङ) कवेः दशअवस्थाः न सन्ति ।

6. महाकवि कालिदासेन कति ग्रन्थाः विरचिताः ? नामपूर्वकं लिखत ।

2

अथवा

राजशेखरस्य कति ग्रन्थाः लभ्यन्ते ? नामपूर्वकं लिखत ।

7. कादम्बरी कस्य कृतिरस्ति ?

2

अथवा

'काव्यादर्शस्य' रचनाकारः कः ?

8. काव्यविद्यायां कति अधिकारणानि सन्ति ?

2

अथवा

काव्यपुरुषः कः आसीत् ?

9. काव्यमीमांसायाः प्रथमाध्यायस्य नाम किम् ?

2

अथवा

श्रीकण्ठस्य शिष्याः के आसन् ?

10. परक्रिया का अस्ति ?

2

अथवा

पुराकल्पः कः ?

11. पुराणानां वर्ण्यविषयाः के ?

2

अथवा

कति पौरुषेयशास्त्राणि ?

12. काव्यपुरुषस्य गुणाः के ?

2

अथवा

काव्यपुरुषस्य मुखं किम् ?

13. रीतयः कतिविधाः ? का च ताः ?

2

अथवा

काव्यपुरुषं वशीकरणार्थं पार्वत्या किं कृतम् ?

14. शिष्याः कतिविधाः ? भेदान् लिखत्।

2

अथवा

बुद्धिः कतिविधा ? भेदान् लिखत्।

अभ्यासः कः ?

2

अथवा

सारस्वतः कः ?

16. मंगलाचार्यानुसारेण आलोचकानां कति भेदाः ?

2

अथवा

राजशेखरमतानुसारेण आलोचकानां कति भेदाः ?

17. सुगुरूपासनायाः किं महत्त्वम् ?

2

अथवा

कः दुर्बुद्धिशिष्यः ?

18. का नाम सहजा प्रतिभा ?

2

अथवा

आहार्या प्रतिभा का ?

19. व्युत्पत्तिः का ?

2

अथवा

कः कविरित्युच्यते ?

20. को नाम हृदयकविः ?

2

अथवा

कविराजः कः ?

21. महाकविभारवेः परिचयं कृतिं च संक्षेपेण निरूपयत।

अथवा

किरातार्जुनीयम् महाकाव्यस्य नामकरणमाश्रित्य संक्षेपेण लेख्यः।

22. वाणभट्टस्य कादम्बर्या उपजीव्यत्वं नातिविस्तरेण निरूपयत।

5

अथवा

दशकुमारचरितमाश्रित्य संक्षेपेण लिखत।

23. आचार्यराजशेखरस्य कालनिर्धारणं कुरुत।

5

अथवा

काव्यमीमांसायाः अष्टादशाधिकरणानां नामानि लिखत।

24. कति विद्यास्थानानि निरूपयत ?

5

अथवा

का नाम प्रवृत्ति ? लिखत।

25. राजशेखरानुसारं प्रतिभायाः विवेचनं कुरुत।

5

अथवा

दुर्बुद्धेः शिष्यस्य लक्षणं प्रतिपादयत।

26. बुद्धे प्रकाराः लिख्यताम्।

5

अथवा

कवीनां कति अवस्थां भवन्ति ? संक्षेपेण प्रतिपादयत।

27. उपविद्याः काः ? इति लिखत।

5

अथवा

साहित्यविद्या का ? लिखत।

28. काव्यपुरुषस्य स्वरूपं सविस्तारं लिखत।

10

अथवा

काव्यपुरुषस्य विवाहं वर्णयत्।